פרשת תרומה

בס"ד. התוועדות פורים ה'תש"מ

בס"ד. התוועדות פורים ה'תש"מ. **הנחה פרטית בלתי מוגה**

אז מ'געפינט זיך אין א מעמד ומצב אז דער אויבערשטער האט געבענטשט אידן, און זיי געפינען זיך אין א מדינה וואס דארטן איז ניטא די אלע ענינים בפשטות: מ'לעבט אין מעמד של חירות, עכ"פ חירות ווי ס'איז שייך אין א מצב פון גלות.

קומט צו נאך א שווערע עבודה אין דעם ענין; ווען ס'קומט צו חינוך הבנים והבנות.

וואס אט דא הויבט ער אן מאכן פשרות, אז וויבאלד אז מ'דארף זיין א מענטש צווישן מענטשן, און דערנאך איז דער בן אדער דער בת וועט דארפן זיין אין א אופן א זיי זאל קענען האבן פרנסתו, אדער אליין אדער חתונה האבן מיט אזא מין [אויב דאס איז די טאכטער] וואס ער וועט זיך פירן ווי ס'דארף צו זיין.

מתאים צו די מנהגי המדינה דורך וועלכע מ'קען האבן פרנסה.

און דא הויבט ער אן טראכטן: ווי אזוי קען מען האבן פרנסה, דארף מען דאך אנקומען צו כוחי ועוצם ידי.

און דערנאך אז ער באווארנט דער כחי ועוצם ידי איז מסכים, אט דעמאלט הויב ער אן קוקן אין שו"ע וואס איז אסור מה"ת אין חינוך, און וואס איז א בדיעבד און וואס איז מותר אפי' לכתחילה.

און ווי מ'זעט דאך בפועל בנוגע צו עלטערן, אז אפי' בנוגע צו זיך אליין באווארענען זיי ביז אמ ידה מסוימת, אז ס'רעדט זיך וועגן קינדער ווילן זיי באווארענען ביתר שאת וביתר עז.

און אט דא ווערט מען א משוחד פון אהבת הבנים אדער פון אהבת הבנות, און מ'האויבט זיי און מחנך זיין אין אזא מין אופן אז ווען ער וועט ארויסגיין אין גאס, זאל מען פון אים ניט מאכן "פאן" (ווי מ'רופט דאס דא אן), ניט מאכן פון אים קיין געלעכטער, במילא דארף זיין ככל הגוים בית ישראל – אז ס'דארף ניט זיין ניכר אז דא גייט א אידיש קינד, ווארום ער זעט אז ער גייט אלעמאל בכיסוי הראש, ועד"ז די מיידעלע גייט אין א אופן פון צניעות, ניט קוקנדיק וואס די מאדע זאגט און וואס די צייטונגען שרייבן וכו'.

איז זי ווייס ווי ס'שטייט אין דעם אויבערשטן'ס תורה בנוגע ווי א אידישע טאכטער דארף זיך פירן, און דאס איז פאר איר דער איינציקער וועג-ווייזער בנוגע צו איר אנטאן זיך, און צו איר גרייטן זיך ווי זי זאל ארויסגיין אין גאס בין בני אדם.

וואס דאס איז דער גלות גדול וואס ס'איז דא נאך מערער דוקא אין אט די לענדער וואס זיינען ארצות הרווחה, און ס'איז ניטא קיין מחיצות און הבדלות לכאו' לעיני בשר, צווישן אידן און ניט אידן.

איז דאך דוקא דארטן די סכנה אז מ'וועט וועלן דורכפירן מיט קינדער אז ככל הגוים בית ישראל, נאך מערער ווי אין די לענדער וואס דארטן איז אויסגעשטעלט געווארן א מחיצה ע"י הממשלה בין ישראל לעמים אין ענינים פון רשות.

© 2003 Jewish Educational Media, Inc.

פרשת תרומה

וואס דערפאר דאר מען אין דערויף אויכעט האבן אט די ענינים אין דעם מעמד ומצב פון אכתי עבדי אחשורוש אנן, וואס דעמאלט איז דאך נאך דער נס פון פורים, איז דאס געווען אין א אופן אז מרדכי איז געווען משנה למלך, "ושמעו הולך בכל המדינות", און מ'האט דערלויבט אידן צו פירן זיך ווי זיי ווילן.

איז לכאו', דארף מען דעמאלט ניט קיין מחיצות און קיינע הגבלות, וככל הגוים בית ישראל –

באווארנט מען אז ס'קומט ימי הפורים, איז אט דעמאלט דארף מען ערשט געדיינקען אז ליהודים איז כלשונם אפי' ווען מ'געפינט זיך אין דעם מעמד ומצב,

און ס'דארף זיין אין א אופן אז "וזכרם לא יסוף מזרעם" – אז ניט נאר מיט זיך מוז ער דורכפירן די אלע ענינים ווי זיין זיידע און זיין פאטער האט אים מחנך געווען אין דער אלטער היים, נאר ער דארף אזוי מחנך זיין זרעו און זרע זרעו, אז אין זיי זאל זיין ניכר אז ניט נאר זיי שעמען זיך ניט מיטן עלטער זיידן, וואס איז געגאנגען מיט זיין לבוש און זיין מראה חיצוני און מיט זיין הנהגה, ניט שעמענדיק זיך און ניט דערשרעקן זיך און ניט זיין אראפגעפאלן ביי זיך לגבי אינם יהודים.

דארף ער אזוי אויפהאדעווען זיינע קינדער אין גוטן וועג.

און אויף דערויף זאגט מען "ברכת ה' היא תעשיר" – מ'האט די אלע ענינים אין א אופן פון עשירות, ווי גערעדט פריער – ס'גיסט זיך אריבער נאך איבער דער מאס, א עשירות סיי ברוחניות און סיי בגשמיות.

ביז ווי דער ענין איז אויך כפשוטו – ווי דעמאלט איז געווען אז "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר", איז דאך דער פשוט'ער אפטייטש אין "ויקר" איז, אז די עמי הארץ שסביבם האבן זיי מייקר געווען און זיי אפגעגעבן כבוד, דערפאר וואס זיי האבן געזען אז ניט קוקנדיק אויף די גזירות וואס ס'איז געווען – זיינען דורכגעגאנגען, האבן זיי זיך אויפגעהאלטן אין א אופן פון "דתיהם שונות מכל עם", און האבן אזוי מחנך געווען זרעו, אויכעט אין א אופן וואס לא יסופו מפי זרעם.

און אז ס'קומט ימי הפורים זיצט מען צוזאמען די אבות ואמהות צוזאמען משפחה ומשפחה, די גאנצע משפחה באם זעלבן טיש, די באבע מיט דער זיידע מיט דער פאטער מיט די מוטער מיט דער זון מיט די טאכטער און מיט די אייניקלאך.

און אלע ריידן איבער צוזאמען דער תוכן פון דער מגילה, און מיט פארענדיקן דעם אז לא יסופו מזרעם וזרע זרעם, ד.ה. אז די קינדער נעמען אויף זיך אז זיי וועלן אזוי אויפהאדעווען זייערע קינדער, ביז אין א אופן אז די קינדער וועלן זיין אזויפיל דורכגענומען מיט אידישקייט, אז זיי וועלן אויך זייערע קינדער מחנך זיין אין דעם אופן, וואס דער אופן איז דך אז "הגידו לו עם מרדכי" – אז אפי' ניט אידן זעען אז ס'איז דער פאלק וואס ס'ווערט אנגעפירט פון מרדכי – [פון תורת מרדכי – פון דער גייסט פון מרדכי -] און אין א אופן וואס "לא יכרע ולא ישתחווה".

© 2003 Jewish Educational Media, Inc.